Διερευνώντας δομές και πρακτικές που ενισχύουν την επαγγελματική μάθηση των εκπαιδευτικών με επίκεντρο το κυπριακό σχολείο

ΠΑΥΛΙΝΑ ΧΑΤΖΗΘΕΟΔΟΥΛΟΥ ΛΟΪΖΙΔΟΥ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΥΠΡΟΥ

ΗΜΕΡΙΔΑ «ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΜΑΘΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕ ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ»

ΜΑΪΟΣ 2026

Πού βρισκόμαστε;

Πριν από ένα χρόνο…

Οι αλλαγές επιτελούνται μέσα από την ίδια τη διαδικασία της αλλαγής.

Οι ίδιες οι αποφάσεις που λαμβάνονται για να φέρουν σταθερότητα, είναι οι ίδιες που οδηγούν στην αλλαγή.

(*Brown et al, 2021; Kassinis & Panayiotou, 2017; March, 1981)*

Η δυνατότητα της αλλαγής περιλαμβάνει διασυνδέσεις ανάμεσα στην προσωπική, τη διαπροσωπική και συλλογική γνώση (Hargreaves and O'Connor, 2017).

Επίπεδα επαγγελματικής μάθησης και τρόποι υλοποίησης

Στη βιβλιογραφία:

Επιδράσεις στο επίπεδο

- του ατόμου (γνώσεις, αυτοπεποίθηση/αυτεπάρκεια)
- του σχολείου (αλλαγή στη μάθηση παιδιών και στις σχολικές πρακτικές, δράση «ειδικού»)
- της ευρύτερης κοινότητας (εφαρμογές)

- Ποικιλία δράσεων
  - Επιμέρους μεμονωμένες δράσεις σε μορφή εισήγησης ή εργαστηρίου ή μεγάλης διάρκειας προγράμματα
  - Με υποχρεώσεις ή σε προαιρετική βάση

(Bendtsen et al 2022)

Στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο:

- **Προγράμματα και Δράσεις που εστιάζουν στο ατομικό επίπεδο** (π.χ. Προαιρετικά Σεμινάρια, Εξειδικευμένα Σεμινάρια, Ημερίδες – Συνέδρια)
- **Προγράμματα και Δράσεις που εστιάζουν στο ατομικό επίπεδο αλλά συνδέονται στενά με το συλλογικό επίπεδο** (π.χ. Δίκτυο υποστήριξης εφαρμογής του Κώδικα κατά του ρατσισμού, Ασφαλές σχολείο για το διαδίκτυο)
- **Προγράμματα και δράσεις που εστιάζουν στο συλλογικό επίπεδο** (π.χ. Πρόγραμμα Υποστήριξης Επαγγελματικής Μάθησης, Πρόγραμμα Πρόληψης και διαχείρισης του Σχολικού Εκφοβισμού)

Αποφάσεις στο επίπεδο της πολιτικής στο κυπριακό εκπαιδευτικό σύστημα

- Αποφάσεις Υπουργικού Συμβουλίου για την επαγγελματική μάθηση (8/2015, 7/2017)
- Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου για την αυτοαξιολόγηση και το σχέδιο βελτίωσης του σχολείου (9/2023)
  - Σχέδιο δράσης για την επαγγελματική μάθηση
  - Σχέδιο δράσης για την πρόληψη της βίας και της παραβατικότητας
- Νέα νομοθεσία για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού και του εκπαιδευτικού έργου (12/2025)

Γιατί μάθηση με επίκεντρο το σχολείο;

Στόχος μοντέλων επαγγελματικής μάθησης (Kennedy, 2014)

- **Μεταβιβαστική δράση**
- **Ενδιάμεση δράση**
- **Μετασχηματιστική δράση**

Αύξουσα δυνατότητα επαγγελματικής αυτονομίας και ενεργοποίησης των εκπαιδευτικών

Παραδείγματα μοντέλων

- Μοντέλα κατάρτισης
  Μοντέλα κατάκτησης
  Μοντέλα κάλυψης ελλείψεων
- Μοντέλσ coaching/mentoring
  Μοντέλα με βάση επίπεδα
  Κοινότητες πρακτικής
- Συνεργατικά μοντέλα
  Διερευνητικά μοντέλα

Η αποτελεσματική επαγγελματική μάθηση

- Είναι μέρος ενός υποστηρικτικού οικοσυστήματος.
- Συνδέεται με την πρακτική των εκπαιδευτικών, την εμπειρία της τάξης και τη σχολική πραγματικότητα.
- Δημιουργεί ευκαιρίες για αναστοχασμό.
- Προωθεί την συνεργασία, τον κοινό σχεδιασμό, την διερεύνηση και την αλληλοπαρατήρηση.
- Είναι μετασχηματιστική και στηρίζεται στην συλλογή τεκμηρίων για παιδαγωγικές αποφάσεις .

(Avidov-Ungar, 2025; Bendtsen et al, 2022,; CEU, 2024; Hardy et al, 2018; Jesacher-Roessler & Agostini, 2022; Kennedy, 2014; Kennedy, 2016; *OECD, 2025; Opfer and Pedder, 2011; Timperley et al, 2007) ')*

"Η συνεργασία βελτιώνει τα αποτελέσματα παιδιών και εκπαιδευτικών" (OECD, 2025, p. 29)

Η πορεία μέσα από την οπτική των λειτουργών ΠΙΚ

Μέσα από την αλληλεπίδραση μεταξύ των εκπαιδευτικών έγιναν αντιληπτές διάφορες δυσκολίες που υπάρχουν [...]. Αυτό για μένα ήταν μεγάλο ξεκλείδωμα και ***πολύ μεγάλο βήμα να γίνονται οι διδασκαλίες και μέσα από τις αλληλοπαρακολουθήσεις να «γιορτάζεται και το λάθος» .*** *Οι* ***αναστοχαστικές συναντήσεις που γίνονταν μετά τις παρακολουθήσεις έφερναν στην επιφάνεια πολλές απορίες που υπήρχαν [...] και γίνονταν πολλές συζητήσεις με αφορμές αντιδράσεις παιδιών*** *κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων…* ***Όμως, μετά ακολουθούσε ο αναστοχασμός και αυτή η επεξεργασία έφερνε ερωτήματα και ερωτηματικά στις/στους συναδέλφους, ένιωθα ότι ήταν πολύ σημαντικές …οι απορίες που δημιουργούνταν.***

Τι μας απασχολεί;

Μάθηση με επίκεντρο το σχολείο και βιωσιμότητα

- **Έχουν οι δράσεις επαγγελματικής μάθησης θετική επίδραση μετά την ολοκλήρωσή τους;**

  - Η βιωσιμότητα αποτελεί τη μεγαλύτερη πρόκληση.
  - Δεν αφορά μόνο το αν μια παρέμβαση/δράση «παραμένει', αλλά αφορά κυρίως την κατανόηση του γιατί έχει ή δεν έχει αποτέλεσμα.

(Bendtsen et al, 2022; Van den boom-Muilenburg et al., 2024).

- **Παρόλο που οι εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι οι δεξιότητες που αποκτούν σε δράσεις επαγγελματικής μάθησης είναι χρήσιμες, η εφαρμογή της μάθησης στην καθημερινή πρακτική είναι δύσκολη.**

(Kennedy, 2016)

Μάθηση με επίκεντρο το σχολείο και βιωσιμότητα

«Δεν είναι οι παρεμβάσεις που πρέπει να δουλέψουν αλλά οι άνθρωποι που συνεργάζονται και επιλέγουν να τις κάνουν να δουλέψουν»

(Pawson and Tilley 1997, σελ. 36).

Πώς εργαζόμαστε;

Εργαζόμαστε σε ομάδες στο σχολείο, στο ΠΙΚ, στη σημερινή Ημερίδα…

- Αξιοποιώντας διαδικασίες:
  - **Διαίσθησης** (Intuition), αναζητώντας μοτίβα - πρότυπα στην εργασία μας και ευκαιρίες μέσα από την ανταλλαγή πρακτικών και εμπειριών,
  - **Ερμηνείας** (interpretation), επεξηγώντας προσωπικές σκέψεις και ιδέες και διευκολύνοντας τη μετάβαση από το ατομικό στο συλλογικό επίπεδο,
  - **Ένταξης** (integration), κατανοώντας και δρώντας ως ομάδα (συνήθως πιο άτυπα και ad hoc),
  - **Θεσμοθέτησης** (institutionalisation), δίνοντας στις δράσεις νόημα και συνέχεια και εξασφαλίζοντας ότι η ατομική και συλλογική γνώση συνδέεται με υλικά, δομές, στρατηγικές και διαδικασίες.

(Crossan, Lane, and White. 1999)

- Κάνοντας βήματα προς τα πίσω για αναστοχασμό και ανατροφοδότηση αλλά και βήματα μπροστά με αλληλεπίδραση ομάδας και ατόμων που αναζητούν συγκλίσεις και αποκλίσεις με επίκεντρο το σχολείο.

Ερωτήματα που διερευνούμε στη σημερινή ημερίδα

Αυτές τις δύο ημέρες **ογδόντα περίπου σχολεία** παρουσιάζουν και συζητούν:

- Τι κρατάμε από τη μεθοδολογία επαγγελματικής μάθησης που εφαρμόσαμε για το θέμα/θέματα -προτεραιότητα του σχολείου μας;
- Πώς οι πρακτικές μας μπορούν να αξιοποιηθούν από άλλα σχολεία;
- Πώς η σύνδεση της μάθησης με τις πρακτικές που εφαρμόσαμε τροφοδοτούν τη συνεργασία και τη βιωσιμότητα της μάθησής μας;
- Πώς η μάθησή μας ως άτομα συνδέεται με τη μάθησή μας ως ομάδα;
- Τι παίρνω μαζί μου ως εκπαιδευτικός – άτομο στο σχολείο μου;

Σας ευχαριστώ!
Καλή συνέχεια!